

BOSNIA AND HERZEGOVINA
Ministry of Communication and Transport
Directorate of Civil Aviation

Događaj:	Prekid interneta
Datum, vrijeme i mjesto događaja:	05.02.2020. godine, 10:16 UTC, ATCU II
Učesnici u događaju i njihovo stanje:	
Opis događaja:	<p>Podnosilac izvještaja je naveo:</p> <p>Na lokaciji ATCU II došlo je do prekida interneta zbog presjecanja optičkog kabla od strane druge firme. Internet je trenutno jedini izvor prognostičarima o informacijama o značajnim grmljavinskim aktivnostima. Prognostičarima je tom prilikom bila uskraćena neophodna informacija sa MET radara jer je meteorološka situacija bila izuzetno komplikovana i zahtjevana za izdavanje upozorenja internim korisnicima ali i krajnjim korisnicima. U tom smislu je upitan kvalitet izdatih upozorenja, a koji je mogao direktno dovesti do ozbiljnih posljedica.</p>
Opis postupaka učesnika u događaju:	
Okolnosti pod kojima se događaj desio:	

<p>Preduzete mjere:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vazduhoplovni subjekt s kojim je događaj u vezi; 2. Organizacione jedinice BHDCA. 	<p>1. Sprovedena je istraga ovog događaja.</p> <p>Zaključci ove istrage:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Navedenog dana došlo je do prekida pristupa internetu na lokaciji ATCU II. -U prekidu su bili iznajmljeni vodovi i usluga direktnog pristupa internetu na lokaciji ATCU II. -Od operativnih servisa koje koristi služba MWO, u prekidu je bila konekcija sa SADIS servis putem SADIS FTP konekcije a koja koristi tunele putem javne internet mreže. -Na lokaciji ATCU II u sistemu MET Corobor koristi se javni internet za prijem SADIS podataka. -Za prijem SADIS podataka ne postoji rezervna procedura. -Prema dostavljenim informacijama prekid interneta nije imao uticaj na operativni rad ostalih servisa na lokaciji ATCU II, osim posledice da nije bilo mogućnosti korištenja E-maila, odnosno pristupa internetu. -Prema dobijenim informacijama od dežurnog oblasnog prognostičara u Odsjeku oblasnog meteorološkog biroa, na snazi je bio izdat SIGMET, a zbog prekida pristupa internetu nije bilo mogućnosti za pristup informacijama sa MET radara, koje se dobijaju samo putem interneta, kao ni mogućnosti provjere potvrde verifikacije prognoze na stranici Austro Control-a.
---	---

<p>Preduzete mjere:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vazduhoplovni subjekt s kojim je događaj u vezi; 2. Organizacione jedinice BHDCA. 	<ul style="list-style-type: none"> -Problem je prevaziđen korištenjem privatnih mobilnih telefona. -Internet pristup za administrativnu mrežu na lokaciji ATCU II je omogućen putem optičkog kabla zakupljenom linijom – direktni pristup internetu. -Na lokaciji ATCU II, koriste se i dva klasična internet paketa za potrebe WI-FI mreže i METEO mreže. -Uvidom u "Ugovor o nabavi usluge direktnog pristupa internetu za potrebe Agencije za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi BiH na lokaciji Jedinica oblasne kontrole letenja, konstatovano je da je Ugovor istekao dana 18.04.2019. godine, s obzirom da je ugovorni odnos zaključen na rok od 2 godine. -Isporuka Usluge za internet pakete nije regulisana Ugovorom i za nju se plaćanje vrši u okviru mjesečnog računa za telefonske usluge. -Prema informaciji dostavljenoj od rukovodioca Odsjeka za vazduhoplovnu tehniku, podnesen je Zahtjev za nabavku usluge direktnog pristupa internetu i u proceduri je u Odjelu pravnih i opštih poslova. -Uprava Agencije je donijela Odluku o pokretanju postupka javne nabavke Sistema za prikupljanje, obradu i distribuciju meteoroloških podataka za MWO i meteorološke prognostičke službe u JPAKL-ovima sa sistemom za automatsku aerodromsku meteorološku stanicu (AWOS). -Imenovana Komisija je započela sa radom, pripremljena je tenderska dokumentacija. -Nabavkom novog sistema, podaci će se primati direktno u prognostički MET sistem i biti će dostupni na svim radnim pozicijama prognostičara. <ol style="list-style-type: none"> 2. Stručno lice SMD-a je izvršilo analizu ovog događaja.
---	---

<p>Indeks procjene rizika i razlog: (Vidjeti Prilog 2, 3. i 6 ovog Uputstva)</p>	<p>E5 po RAT metodologiji</p> <p>Navedeni događaj nije imao uticaj na bezbjednost letenja (Safety). Što se frekvencije tiče, dešava se vrlo rijetko.</p>
<p>Prijedlog mjera prevencije: (Bezbjednosne preporuke)</p>	<p>Za potrebe Odsjeka oblasnog meteorološkog biroa podnijeti "Zahtjev za nabavku telefona ili tableta, sa internet karticom ili "hot-spotom" radi obezbjeđivanja mobilnog interneta – kao rezervne opcije za prikupljanje operativnih podataka (Met radar) u slučaju nemogućnosti korištenja direktnog pristupa internetu."</p> <p>Analizirati stanje, potrebu/isplativost i vremenski rok za uspostavljanje rezervnog prijemnog puta podataka SADIS, preko JPAKL-a i BIHAN mreže, imajući u vidu starost komponenata u sistemu u odnosu na realizaciju postupka javne nabavke novog MET sistema.</p> <p>Uputiti upit prema Mtel-u za pojašnjenje vezano za potpuni prekid obje internet konekcije na lokaciji ATCU II.</p>
<p>Prijedlog drugih mjera:</p>	
<p>Da li je potrebno dalje ispitivanje događaja: DA/NE (dati obrazloženje)</p>	
<p>Potpis imenovanog lica koje je radilo na obradi i analizi događaja i datum: (Ako na obradi i analizi radi više imenovanih lica)</p>	<p>Ilija Savatić,</p>
<p>Potpis rukovodioca Odjeljenja i datum:</p>	